

Valsts pētījumu programmas
**"Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga
izmantošana Latvijas attīstībai"**
projektu pieteikumu atklātā konkursa
izvērtēšanas pārskats

SATURS

Par konkursu	3
Projektu pieteikumi	8

PAR KONKURSU

Latvijas Zinātnes padome (turpmāk - Padome), saskaņā ar Zinātniskās darbības likumu, 2018. gada 4.septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" un Ministru kabineta 2023. gada 9. augusta rīkojums Nr. 502 "Par valsts pētījumu programmu "Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana Latvijas attīstībai" 2023.–2025. gadam" (turpmāk- MK rīkojums) 2023. gada 9.augustā izsludināja Valsts pētījumu programmas "Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana Latvijas attīstībai" 2023.-2025. gadam (turpmāk-programma) projektu pieteikumu atklāto konkursu.

Programmu izstrādāja Zemkopības ministrija, sadarbojoties ar ministrijas izveidotu programmas Stratēģiskās vadības padomi, kuras uzdevums bija konsultēt ministriju par programmas stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem, sniegt priekšlikumus programmas pilnveidei un izvērtēt programmas sasniegtos rezultātus pēc tās noslēguma. Stratēģiskās vadības padomes locekļu sastāvā bija pārstāvji no Izglītības un zinātnes ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Klimata un enerģētikas ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Latvijas Zemnieku federācijas, Zemnieku saeimas, Latvijas Zivsaimniecības asociācijas, Latvijas Meža īpašnieku biedrības, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas, Latvijas pašvaldību savienības un Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra.

Par programmas īstenošanu atbildīga ir Zemkopības ministrija. Programmas projektu konkursu atvērtā veidā, nodrošinot starptautisku ārējo ekspertīzi projektu izvērtēšanā, organizēja un īstenoja Padome.

Programmas virsmērķis – ilgtspējīgi un racionāli izmantot dabas resursus, palielinot to pievienoto vērtību mainīgas vides apstākļos.

Tā sasniegšanai tiek īstenotas **divas apakšprogrammas**:

1. Ilgtspējīga lauksaimniecības, tostarp zivsaimniecības, resursu izmantošana nekaitīgas, kvalitatīvas un veselīgas pārtikas ražošanai Latvijā", kuras mērķis ir papildināt zināšanu bāzi par lauksaimniecības resursu ilgtspējīgas izmantošanas tehnoloģijām kvalitatīvu pārtikas

izejvielu ražošanā, pārstrādē, kā arī izejvielu un produktu kontrolē Latvijā, lai nodrošinātu patērētājus ar veselīgiem un drošiem vietējās izcelsmes pārtikas produktiem, veicinot lauksaimniecības un pārtikas nozaru izaugsmi un konkurētspēju.

2. Inovatīva meža apsaimniekošana un jauni meža pakalpojumi, produkti un tehnoloģijas "Latvijas izaugsmei", kuras mērķis ir nodrošināt mežsaimniecības ilgtspējību un racionāli izmantot Latvijas mežu resursus globālajā tirgū konkurētspējīgu produktu ražošanai, vienlaikus saglabājot bioloģisko daudzveidību un meža sociālo nozīmi nākamajām paaudzēm.

Lai sasniegtu apakšprogrammas **"Ilgtspējīga lauksaimniecības, tostarp zivsaimniecības, resursu izmantošana nekaitīgas, kvalitatīvas un veselīgas pārtikas ražošanai Latvijā"** mērķi, noteikti šādi tematiskie uzdevumi:

1. ilgtspējīgas, kvalitatīvas un konkurētspējīgas lauksaimniecības produkcijas ražošanas attīstība vidi saudzējošā lauksaimniecībā;
2. Eiropas Zaļā kursa ietekmes sociālais un ekonomiskais aspekts Latvijas lauksaimniecībā un lauku telpā, kā arī jaunu zināšanu radīšana ilgtspējīgas bioekonomikas un lauku telpas attīstībai;
3. jaunu zināšanu, pieeju un metožu attīstīšana nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas un dzīvnieku barības aprites veicināšanai, kā arī dzīvnieku veselības, labturības un aizsardzības līmeņa paaugstināšanai un apdraudējuma samazināšanai sabiedrības veselībai un videi atbilstoši principam "viena veselība", vienlaikus sekmējot tehnoloģisko risinājumu un jaunu produktu attīstību augstvērtīgu un konkurētspējīgu pārtikas produktu ražošanai;
4. integrētas pieejas īstenošana iekšējo ūdeņu ilgtspējīgas zivsaimnieciskās produktivitātes izmantošanas un augstvērtīgu ekosistēmas pakalpojumu nodrošināšanai.

Lai sasniegtu apakšprogrammas **"Inovātīva mežu apsaimniekošana un jauni meža pakalpojumi, produkti un tehnoloģijas Latvijas izaugsmei"** mērķi, noteikti šādi tematiskie uzdevumi:

1. meža apsaimniekošanas paņēmieni attīstība, uzlabojot meža produktivitāti un spēju pildīt klimata pārmaiņu mazināšanas lomu ilgtermiņā, pastiprinot bioloģiskās daudzveidības vērtību integrēšanu un veicinot dažādu meža ekosistēmas produktu un pakalpojumu radīšanu mainīgā vidē;
2. dažādiem mērķiem paredzētu meža teritoriju apsaimniekošanas attīstības, jaunu meža pakalpojumu, produktu un tehnoloģiju sociālekonomisko aspektu, tostarp sabiedrības ieguvumu, analīze un ieteikumu izstrāde;

3. aprites meža bioekonomikas attīstība, kā arī inovatīvu tehnoloģiju un produktu izstrāde vietējo meža resursu izmantošanai konkurētspējīgu un ilgtspējīgu produktu ražošanā, sekmējot racionālu koksnes izmantošanu un attīstot koka būvniecību atbilstoši zaļā kursa nostādņēm.

Programmas īstenošanā noteikt šādus **kopīgus (horizontālos) uzdevumus**:

1. veidot un attīstīt starpdisciplināras un iekļaujošas starptautiski konkurētspējīgas zinātnieku grupas, kas zinātniskajā darbībā izmanto pasaules zinātnieku atzītas pētniecības metodes un tehnoloģijas;
2. attīstīt zinātnisko grupu un attiecīgo tautsaimniecības nozaru speciālistu sadarbību;
3. attīstīt starptautisko sadarbību pētniecībā, tostarp iesaistoties starptautiskajos sadarbības tīklos un konsorcijs un izstrādājot projektu pieteikumus Eiropas Savienības fondu un citām starptautiskajām pētniecības programmām;
4. attīstīt inovatīvus risinājumus un veicināt to plašāku izmantošanu;
5. nodrošināt pētniecības rezultātu publisku pieejamību, tai skaitā publicēt rezultātus brīvpieejamās žurnālos un deponēt jauniegūtus pētniecības datus pētniecības datu repozitorijos, veicinot datu atkārtotu lietojamību atbilstoši "FAIR" principiem (atrodamība, pieejamība, sadarbspēja, atkārtota lietojamība);
6. veicināt publicitātes un komunikācijas aktivitātes, lai informētu sabiedrību un nodrošinātu programmas atpazīstamību un rezultātu izplatīšanu, kā arī tādējādi iesaistītu atbilstošās mērķa grupas un veicinātu zināšanu pārnesi, izpratni par pētniecības lomu un devumu sabiedrībai nozīmīgu jautājumu risināšanā.

Programmas īstenošanas laikā tika noteikti šādi **sasniedzamie rezultāti**:

1. izstrādātas jaunas tehnoloģijas un produkti;
2. zinātnisko rakstu publicēšana Web of Science vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos izdevumos;
3. veicinātas pārmaiņas rīcībpolitikā, pamatojoties uz iegūtajām jaunām zināšanām, piemēram, konsultējot nozaru politikas veidotājus un sagatavojot ieteikumus un vadlīnijas;
4. stiprināts izglītības process, iesaistot pētniecībā mācībspēkus un integrējot pētniecību studiju procesā, īpaši doktorantūrā, kā arī iesaistot doktorantus, doktora grāda pretendentes un jaunus zinātniekus programmā īstenotajos projektos.

Programmas īstenošanai tika paredzēti valsts budžeta līdzekļi 4 800 000 eiro apmērā. Konkursa ietvaros tika plānots finansēt vienu projektu par MK rīkojuma 6. un 7. punktā noteikto visu programmas uzdevumu izpildi

Projekta īstenošanas periods bija 24 mēneši. Konkursā varēja piedalīties Latvijas Republikas zinātniskās institūcijas, kas reģistrētas Zinātnisko institūciju reģistrā un kas atbilst pētniecības organizācijas definīcijai. Kā sadarbības partneris varēja piedalīties arī valsts institūcija, kurai zinātniskās darbības veikšana ir noteikta ar ārējo tiesību aktu, nolikumā vai statūtos.

PROJEKTU PIETEIKUMI

1. MK rīkojuma 5. punkta divām apakšprogrammām tika iesniegts divi projekta pieteikumi:

1. Ilgtspējīga bioekonomika ceļā uz klimatneitralitāti (Nr. VPP-ZM-VRIILA-2023/1-0002)

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Tehniskā universitāte

sadarbībā ar

Latvijas Universitāti

Vidzemes Augstskolu

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju

Daugavpils Universitāti

Liepājas Universitāti

Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centru

2. Bioresursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana Eiropas zaļā kursa ieviešanai Latvijā (BioRes4LV) (Nr. VPP-ZM-VRIILA-2023/1-0004)

Projekta iesniedzējs:

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte

sadarbībā ar

Dārzkopības institūtu

Agroresursu un ekonomikas institūtu

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūtu "BIOR"

Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava"

Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūtu

Valsts pētījumu programmas "Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana Latvijas attīstībai" 2023.-2025. gadam projektu pieteikumu atklāto konkurss Īstenošanas uzraudzības komisija konstatēja, ka nav ticis iekļauts Valsts pētījumu programmas "Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana Latvijas attīstībai 2023.-2025. gadam" projektu pieteikumu atklātā konkursa nolikumā nozares vērtējums.

Pamatojoties uz to ar 2023.gada 12.oktobra lēmumu nr.1, Īstenošanas uzraudzības komisija nolēmj:

- atcelt konkursu "Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana Latvijas attīstībai" 2023.–2025. gadam”;
- uzdot LZP sadarbībā ar ZM speciālistiem precizēt konkursa nolikumu, daļu no administratīvās vērtēšanas kritērijiem nosakot par papildināmiem un izstrādājot MK noteikumu 16.10 punktā noteiktos “nozares kritērijus un to vērtēšanas veidlapas paraugu, kā arī šīs vērtēšanas metodiku, kārtību un termiņus”;
- precizēto konkursa nolikumu LZP iesniegt Īstenošanas un uzraudzības komisijā apstiprināšanai;
- pēc precizētā konkursa nolikuma dokumentācijas apstiprināšanas Īstenošanas un uzraudzības komisijā LZP izsludināt atkārtotu konkursu;
- ņemot vērā konkursa “Vietējo resursu izpēte un ilglaiķīga izmantošana Latvijas attīstībai” 2023.- 2025.gadam atcelšanu, nevirzīt iesniegtos projektus vērtēšanai.

Tika nolemts uz izsludināt Valsts pētījumu programmas “Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana Latvijas attīstībai” 2023.-2025. gadam projektu pieteikumu otro atklāto konkursu.

Latvijas Zinātnes
padome

Sagatavoja

Latvijas Zinātnes padome